

Kryteria wymagań na poszczególne oceny. Klasa 6. Podstawa programowa 2024.

Zagadnienie z podstawy programowej	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>1. Wielkie odkrycia geograficzne</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przyczyny odkryć geograficznych.</p> <p>2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zna datę: 1492; • zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; • wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie: jedwabny szlak; • wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; • zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian
<p>2. Konsekwencje wielkich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zmiany, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zmian

<p>odkryć geograficznych</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Plemiona zamieszkujące Amerykę w okresie prekolumbijskim.</p> <p>2. Podboje konkwistadorów.</p> <p>3. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.</p>	<p>konkwistador, Nowy Świat, kolonia;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku 	<p>gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców 	<p>o dokonaniach Inków i Azteków</p>	<p>które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych</p>	<p>wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywy i negatywy</p>
<p>3. Kultura odrodzenia we Włoszech</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Narodziny nowych idei we Włoszech.</p> <p>2. Cechy renesansu.</p> <p>3. Mistrzowie odrodzenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie termin humanizm; wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Włochy 				
<p>4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Upowszechnienie druku. 2. Przewrót kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi
<p>5.Reformacja</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przyczyny reformacji. 2.Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech. 3.Wystąpienie Marcina Lutra. 4. Jan Kalwin i jego poglądy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; • zna dokonania Jana Kalwina związane 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją

<p>5. Wojny religijne.</p>	<p>luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji</p>	<p>z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej</p>		<p>jej przebieg w zależności od państwa</p>	
<p>6. Reforma katolicka</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Jezuici i ich działanie. 4. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.</p>	<p>• wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka</p>	<p>• zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów</p>	<p>• omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze</p>	<p>• rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła</p>	<p>• porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach</p>
<p>7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów</p> <p>Zagadnienia</p>	<p>• wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia</p>	<p>• opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczności</p>	<p>• wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego;</p>	<p>• wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim</p>	<p>• omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów</p>

<p>1. Wojny Polski z państwem moskiewskim.</p> <p>2. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych.</p> <p>3. Włączenie Mazowsza do Korony.</p>	<p>ostatnich władców z dynastii Jagiellonów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie określenie: hołd pruski; • zna datę hołdu pruskiego 	<p>powstania floty na Bałtyku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku 		
<p>8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie.</p> <p>2. Funkcjonowanie sejmu.</p> <p>3. Szlachta i jej państwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy

	sejm				
<p>9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1.Przyczyny zawarcia unii. 2.Unia lubelska i jej postanowienia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia unii lubelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej
<p>10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Zasady wolnej elekcji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wady i zalety elekcyjnego oboru władcy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną

<p>2. Wybór Henryka Walezego na króla Polski. 3. Stefan Batory drugim królem elekcyjnym.</p>	<p>pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych</p>	<p>• omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych</p>	<p>dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji</p>		
<p>11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.</p>	<p>• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk</p>	<p>• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała</p>	<p>• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki</p>	<p>• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty</p>	<p>• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej</p>
<p>12. Rzeczpospolita wielu</p>	<p>• wymienia narody</p>	<p>• na przykładzie</p>	<p>• wie, dlaczego w</p>	<p>• omawia</p>	<p>• porównuje sytuację</p>

<p>narodów i religii</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.</p> <p>2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej.</p> <p>3. Lwów – miasto wielu religii.</p>	<p>zamieszkujące Rzeczypospolitą;</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej 	<p>Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów;</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu 	<p>Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej 	<p>znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej</p>	<p>protestantów w Rzeczypospolitej i Europie</p>
<p>13. „Złoty wiek” kultury polskiej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Język polski w piśmie.</p> <p>2. Polscy twórcy renesansowi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; omawia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnieni a druku na zmiany w 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne” 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje renesans w Polsce i Europie

<p>3.Zamość – renesansowe miasto idealne.</p>	<p>renesansowy charakter Zamościa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej” 	<p>powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach</p>	<p>polskiej kulturze;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu 		
<p>14. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę.</p> <p>2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji.</p> <p>3. Zajęcie Kremla przez Polaków.</p> <p>4. Pokój w Polanowie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy; 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy

	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634 				
<p>15. Powstanie kozackie</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie. 3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego. 4. Powstanie Chmielnickiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny sukcesu powstania; • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji
<p>16. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny konfliktu między 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. „Potop”. Walka ze Szwedami. Pokój w Oliwie. 	<p>Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: potop, hetman; wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku 	<ul style="list-style-type: none"> omawia postanowienia pokoju w Oliwie 	<p>Polską a Szwecją;</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry 	<p>stosunków polsko-szwedzkich</p>	
<p>17. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Kryzys gospodarczy. Kryzys polityczny. Liberum veto i jego skutki. „Złota wolność” i jej skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku
<p>18. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg wojen polsko-tureckich 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Przyczyny wojen polsko-tureckich. Traktat w Buczaczu. Bitwa pod Chocimiem. Bitwa pod Wiedniem. 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami 		<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem 	<p>rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie 	
<p>19. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Cechy baroku w sztuce. Kościół i władcy – mecenasi barokowej sztuki. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; omawia początki nietolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej

3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm. 5. Początki nietolerancji religijnej.	wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku		religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny		
20. Kultura oświecenia Zagadnienia 1. „Stulecie światła”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i> . 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki.	• rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i> , manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia	• zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu	• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza	• analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa	• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata
21. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony	• wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię;	• przedstawia reformy przeprowadzone	• wyjaśnia na przykładzie sąsiadów	• rozumie znaczenie reform gospodarczych	• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii 	<p>w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców</p>	<p>Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce</p>	<p>i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych</p>	<p>sąsiadów</p>
<p>22. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; • wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; • rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce

<p>5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych.</p> <p>6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych.</p>	<p>ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina 				
<p>23. Wielka Rewolucja Francuska</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przyczyny rewolucji</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji

<p>we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylji. 3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI.</p>	<p><i>Deklaracja praw człowieka i obywatela;</i> • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny</p>	<p>w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej</p>			
<p>24. Francja republika Zagadnienia 1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów.</p>	<p>• rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka</p>	<p>• wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę</p>	<p>• wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji</p>	<p>• rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji</p>	<p>• omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji</p>

4. Bilans rewolucji.					
25. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia 1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji
26. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny I rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawę 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława

<p>Zagadnienia</p> <p>1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy.</p> <p>2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją.</p> <p>3. Konfederacja barska.</p> <p>4. I rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<p>barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa biorące udział w I rozbiórze Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana 	<p>króla Rzeczypospolitej;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego; opowiada o konfederacji barskiej 	<p>Rzeczypospolitej</p>	<p>Rzeczypospolitej i ich konsekwencje</p>	<p>Augusta</p>
<p>27. Reformy stanisławowskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym były: Rada 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia próby reform podjęte przez 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmian 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Zmiany w Warszawie. 4. Ożywienie gospodarcze. 	<p>Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie 	<p>Stanisława Poniatowskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany w Warszawie, zna najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta 	<p>w gospodarce i ich konsekwencje</p>	<p>w Rzeczypospolitej stanisławowskiej</p>	<p>Poniatowskiego</p>
<p>28. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; • przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; • omawia postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów

<p>29. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku.</p> <p>2. II rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórze Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez 	<p>Konstytucji 3 maja</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna postać Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej
---	--	--	--	---	---

	Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru				
30. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wybuch powstania kościuszkowskiego. 2. Walki w Warszawie i Wilnie. 3. Uniwersał połaniecki. 4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego
31. Napoleon Bonaparte	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację we 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zmiany, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje reformy

<p>tworzy nowy ład w Europie</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys we Francji. 2. Objęcie władzy przez Bonaparte. 3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią. 	<p>Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński 	<p>Francji za panowania Napoleona Bonaparte;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał 	<p>Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe</p>	<p>które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie 	<p>Bonaparte i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji</p>
<p>32. Napoleon a sprawa niepodległości Polski</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Napoleona wobec Polaków

	<p>Księstwo Warszawskie na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego 	<p>pieśni</p>			
<p>33. Upadek Napoleona</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy